כל הזבחים שקבלו דמן פרק שני זבחים כח.

כאליה דמי. ואפילו לענין הקטרה וכשלמי כבש שאליתו קריבה נמי העור [1] קרב כי היכי דלענין אכילה חשיב כשר לענין מצות הקטרתו נמי כשר הוא וקתני מתני' דכי אמרינן לאכול עור האליה כמוך לו לומר היא מחשבה ואע"ג דמיסב מאכילת מזבח לאדם: **רבי אליעזר היא.** לקמן בפ' כל הפסולים (דף לה.): **לאכול דבר שאין דרכו לאכול.** כגון אימורים או חוץ לזמנו או חוץ למקומו: **ולהקטיר.** חוץ לזמנו או חוץ למקומו: **דבר שאין דרכו להקטיר.** כגון כשר: **לאכול דבר שדרכו לאכול.** כשר: **שדרכו להקטיר.** אימורין. אכל אם חיסב להקטיר כשר למחר או לאכול אימורין למחר כשר שאין מחשבין מאכילת אדם לזמנה ומאכילת מזבח לאדם: **לאו כאליה דמי.** לענין מצות הקטרתו הוא דמעטיה קרא כדמפרש רבה [2]. חלבו האליה תמימה גבי הקטרת אליה כתיב ופרש בהדיא חלב אל עור: **והכא במאי עסקינן.** מתני' דחשיב ליה אכילת אדם באליה של גדי שאינה קריבה כדאמרן בפ"ק (לעיל דף ט.) לימד על העז שאינה עשויה אליה: **מאי קמ"ל.** תנא דמתני' אי באליה של גדי קאי אי אמרת בשלמא בשל כבש קמ"ל לשמואל דמחשבין מאכילת אדם למזבח [3] ומאכילת מזבח לאכילת אדם כרבי אליעזר ולרב הונא דמוקי לה כרבנן אשמעינן תנא דידן דעור אליה לאו באליה דמי להקטירו אלא לרב מסדא למה לי למתניתה אי לאשמעינן דעור אליה לענין אכילת אדם באליה דמי וכי חשיב עליה לאוכלו למחר כאילו חישב על כזית מבשרו הואיל וכיון ומזי לאכילה: **תניא.** בשחיטת חולין: **ואלו שעורותיהן כבשרן.** לטמא טומאת נגיעת וקחשיב עור האליה: **מנערף.** לטמא טומאת אוכלין בכביצה או טומאת נגיעת כזית: **אכל כזית.** לענין קדשים כתיב גבי מתנות כהונה לכל קדשי בני ישראל לך נתתים למשחה (במדבר יח) והיינו לגדולה כדמתרגמינן לרבי לומר שיהו אוכלין אותן דרך אכילת מלכים המשוחים ולא עבידי מלכים דאכלי עור אימא לא תהא מחשבה: **עגל הרך.** מפרש בהעור והרועה [4] כל שנתו: **להביא עור בית הבושת.** של נקבה וזה לבדו יש לך להביא עוד [5] אלא קדשים מכל השנויים שם: **עור** [6] **בית הפרסות.** [7] מן האדרכונה ולמעה: **חוץ למקומו.** אם שחט ע"מ לאכול [8] מחמת מלאו חוץ למקומו: **עולה אין.** גבי עולה הוא דתנא מחשבת הקטרת עור אליה דפסלה: **אכל וכח.** סתמא לא קתני שמע מינה אין מחשבת הקטרה מועלת בעור האליה כשאר זבחים: **לרב הונא.** דאמר בהדיא מעטיה קרא גבי אליה [9] דנהוי אימורין אבל גבי עולה לא אימעיט דכתיב [10] הנתחים ועור האליה כשר הוא: **אלא לרב חסדא.** דאמר גבי אליה אימורין עור נמי קרב ליתני זבח סתמא: **איכעיא אימא.** הך מתני' נמי באליה של גדי ולא מיתני ליה זבח באליה במחשבת הקטרה אלא במחשבת אכילת אדם כי מתני': **מנהני מילי.** דמחשבת חוץ לזמנו [11] וחוץ למקומו פוסלת [12] ומעונים כרת באכילה זאת שחיסב עליו חוץ לזמנו: **תרי קראי כתיבי.** חד חוץ לזמנו וחד חוץ למקומו: **שליני.** אם האכל יאכל מבשר זבח [13] השלמים ביום השלישי (ויקרא ז) ומוקים ליה תנא לקמן [כט.] במחשב בשעת עבודה לאכול מזבחו ביום השלישי הכתוב מדבר: **זה חוץ לזמנו.** השלישי חוץ לזמן אכילת שלמים הוא: **פגול.** דכתיב בסיפיה דקרא פגול יהיה קרא יתירא הוא לרבות חוץ למקומו ומסתברא דאמחשבת חוץ למקומו מוקמינן לה ולא אמחשבת כזית פסלות כגון לספוך דמו [על הכלפס חוץ] ע"מ לערבו כדם הפסולין [14] דדמי לחוץ לזמנו קמרבי בהאי קרא וחוץ למתיכה דמי לחוץ לזמן: **ממנו.** משמע דלא קאי אעורה [15] תשא דנפקא לן מיניה כרת אלא אחד מינייהו לאחד משמע ולא שניים מדלא כתיב האוכלת ולשתוק [16]: **למעוטי.** דממנו מיעוטא הוא: **עדיף.** לאוקומי כרת עליה: **דסמיך ליה.** דהאי ממנו סמוך לפגול יהיה דמרבינן ביה חוץ למקומו: **כשהוא אומר שליני כפרשת קדושים סליו.** קרא זוטא ואם האכל יאכל ביום השלישי פגול הוא לא ירצה (ויקרא יט.): **סנהו** [17] **לחוץ למקומו.** דבאוכל ממנו ביום השלישי ליכא לאוקמא דהא כתיב לא ירצה ואמרינן לקמן (דף כט.) וכי אמר שהוכשר יחזור ויפסל אלא על כרחך במחשב בשעת עבודה ע"מ כן קאמר: אם

אמר שמואל הא מני ר' אליעזר היא. וסבר לה כההוא תנא דאמר בריש הקומץ רבה (מנחות דף ח.) דלר' אליעזר הוי בכרת ולא סבר לה כרבי ירמיה דמוקי בסוף פירקין (דף לא.): **מיפא** כרבי אליעזר דלא מיקמי רישא וסיפא כר' אליעזר ואי"ת כרבנן אליעזר מאי איריא עור האליה אפילו אליה נמי ואי לאשמועינן עור [18] האליה כבשר מגיעה ואלו שעורותיהן כבשרן כדפרין בסמוך וי"ל דין דעיקרא אתא לאשמועינן כר' אליעזר אין למוש אי אגב אורמיה דאשמועינן דעור כבשר אע"ג דמגיעה דאשמכן [19] בשמעתא קמייתא דברכות (דף כ.) דפריך וליתני לאת הכוכבים ומשני מילתא אגב אורמיה קמ"ל דכפרה לא מעכבא אע"ג דמגיעה במקבא נגעים (פי"ד מ"ג) הערב שמש אוכל בתרומה הגיע כפרמו אוכל בקדשים [20]:

תניא [21] **אלו שעורותיהן כבשרן.** הקשה ר"ר יעקב מאולינס עוכה קמ"ל דכפ' העור והרועה (חולין דף קכב.) אמרינן אל מקניטני שבשון יחיד אני שוה אותה גבי עור הראש של עגל הרך דפליגי לבנן משום דסופו להקשות [22] ועור האליה הוי לב"ע כבשר ועוד קשה היכי דייק מעור הראש דיחידאה היא מברייתא דאליעזר בן יהודה הא [23] פשיטא לן מדפריך מתניתא הא קתני עור האליה דהוי לכולי עלמא כבשר: **להביא** עור של בית הבושת. פי' בקונטרס וה נבדו יש לך עוד [24] להביא אצל קדשים מכל השנויים שם ומימה הא איכא נמי עור השליל ופי' בקונטרס בחולין (דף ט.) דלא חשיב שליל משום דאינו נוהג בעולה ומימה והרי [25] בית הבושת דאין נוהג בעולה ונראה דלא קתני שליל משום דאמר פרק כל הפסולין (לקמן דף לה.) דפיגול בשליל לא נתפגל הזבח ולא קאמר להביא [26] אלא דבר שאינו לגמרי בעולה ומשום דמיירי ברייתא בעולה לא תנא בית הבושת בהדיא וקאמר להביא [27]:

בשלמא [28] **לרב הונא** היינו דקתני עולה. מימה דבתוספתא קתני זבח וי"ל דרב הונא הוה מוקי לה כרבי אליעזר דאמר מחשבין מאכילת מזבח [29] לאדם: **אלא** [30] **לרב חסדא מאי איריא** דקתני עולה ליתני זבח. לשמואל לא מקשה למה לי למיתני עולה ליתני זבח דאי תני זבח הוה מוקמינן ליה כרבי אליעזר:

מסורת הש"ס

[1] לקמן לא., [2] לקמן כט., [3] מנחות יב. ע"ש, [4] שבת קז. חולין נה: קכב. נדה נג. ירושי שבת פרי"ד ה"א, פסחים פ"ז ה"א, סנהדרין פ"ח ה"כ, [5] [לקמן לא. קטה טו. חולין קלב.] ירושי תרומות פ"ה ה"א, בכורים פ"ב ה"א, [6] [תוספ' שבת פ"ב ה"ב ע"ש חולין נה:], [7] [לעיל יח.], [8] ת"כ צו פי"ב ה"ב, קדושים פ"א ה"ד, [9] חולין קכב., [10] שם., [11] ויקרא א ח, [12] [וע"ע תר' מנחות לב. ד"ה הכל כיתר ביאור], [13] [וע' הטעמ תר' חולין ט. ד"ה לבשרן]:

הגהות הב"ח

(א) נב' מנסר אח שלמיו ביום השלישי: (ב) רש"י ד"ה שליני ומי וכח שלמיו ביום:

שינויי נוסחאות

א) אין רישא ר' אליעזר וסיפא רבנן (בהתיר. עריה. שיח): ב) נ"ל רבה (ישרש ובה בשיר): ג) בכל מתרי"ו ובפרי פרסות, וכן הוא יבר (דפיס). [אבל לפי הנוסח הנר"ח נאות אחת"ר מנ"ל הפרסות]: ד) בחמה דקה נמתק ולית"ל בחולין (הגר"א ודש"ש), ויעבר"ן מוחק מימה דקה: ה) שנים ואיזה זה דהו בו' שיש ופרי"ד): ו) ולא נרסו' אמר רבא מוכח בכמה דוכתי, עי' יבמות ג ע"ש ובתוס' שם ד"ה אמר ומבולין קי ע"א ומבוס שם ד"ה אינא דמוכח קן. אמנם אחר הסיון בכל הנהי מוספות בכ"ל נדפתם ע"ש הגר"ב), ובני ש"מ ובכ"ר רבה, ורש"ש כי נ"ל לגרוס שמואל: ז) הערר נמי ש"ש): ח) בנליון גרס רבא. וע' לעיל אות כ: ט) לאכילת מזבח ש"ש): י) מיכת עור נמתק בהיר. וכ"ה בכ"ר. ע"ק עוכם עור. וכ"ה בכ"ם. ובתוס' כלפנינו: יא) דבור זה שרך לעיל קדש ד"ה עגל הרך ש"ש): יב) נ"ל להקטיר ד"ש): יג) בכ"ר גבי אכילת אימורין. [ובנדר גבי אלית אימורין]: בס) נ"ל לומנו פוסלת ועניש ברת באכילתו ואת שחיטב עליו חוץ למקומו פוסלת ואין בו כרת. בי' הרי"ם בנ"ש שלו ש"ש. ובערי"ן בנליון): בס) פוסלות ש"ש): יד) הפסולין דמסברא דומיא דשליש דהייבו חוץ לזמנו קמרבי כו' ש"ש): יה) נ"ל עונה [שמרי"ן]: בס) ולשתוק ולמעוטי אתא דממנו בו' כלל' ובכ"ל ש"ש): בו) תנרו ענין [בהתיר. ודכוד זה שיך לע"ב [אלך סדר הנכוחים לא אחי ספיר ולי"ן]: בא) דעור ש"ש): בב) דראשכחין בריש יבמות רבשמעתא קמייתא ש"ש): בג) להקשות וקמ"ל הכא דעור האליה כלל' ובי"ם בס"ר. ובערי. ומר' ש"מ בחדיסים: בד) הא פשיטא לן מדפריך הגינא. מיכוח אלו מתקתה [ש"ש]. נ"ל הא קחשיב עור דאליה ופשיטא לן מדפריך תגינא דהרי לבר"ש בבשר [בהתיר. ומר' נ"ק ופ"מ: בה) והרי חשיב בית ש"ש): בו) להבא דבר שאינו נוהג לגמרי אפילו בשלמים ומשנים דמיירי כו' לכ"ל [בהגרי"א הגר"ב. ומר' ש"מ בחדיסים: בז) לכאורה נ"ל לאכילה נבי זבח ומחתבה לקטרה מאדם למזבח אלרי"ם עיר אליה הר מאדם למזבח [בהגרי"ש ומר' קרא):

עין משפט נר מצוה

קיד א מיי פ"ח מהל' מאכ אסורות הטומאה הלכה ט: ב מיי' פרק י"ד מהלכות פסה"מ הלכה ז:

תורה אור השלם

1. והקריב מזבח השלמים אשה לה' הקדה חלבו האליה המכסה לעמת הכעצה יסירנה ואת החלב המנסה את הקרב ואת כל החלב אשר על הקרב: ויקרא ג, ט
2. וידבר ה' אל אהרן ואני הנה נתתי לך את משמרת תרומתי לכל קדשי בני ישראל לך נתתים למשחה ולבניך לחק עולם: במדבר יח, ח
3. ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי לא ירצה אתו לא יחשב לו פגול יהיה והנפש האכלת ממנו עונה תשא: ויקרא ז, יח
4. ואם האכל יאכל ביום השלישי פגול הוא לא ירצה: ויקרא יט, ז

מוסף רש"י

כל השותה והמקבל כוי. לא א לו: דבר שדרכו להקטיר. לימורין. כדלימין לעיל דבפי אכילות מפנות ונכנס לתיסיב עליהו לאכלו למחר לרצות לכן, לימורין למוצה כשר לאדם (לקמן כט.): שעורותיהן כבשרן. מטמאין כבשר: עור שתחת האליה. עור הוא מתחת מקום שאין שיער מפני שהוא רך (חולין עכב.): למשחה לגדולה. בתחנות כתוב כתיב ביקה קרח לך נתתים למשחה, כל מתנות שנתתי לך בהכהונה נתתי לך לגדולה, כדמתרגמינן לרבות (שם קכב.): קדשים כעין שמחה וגדולה, דכתיב לך נתתים למשחה, כלכן שהכלים אוכלים (יומא יז.): איבליס. כפר: שיכוס. בפרי"ך (חולין זה.) עור בית הפרסות. כעין שתחכון הרגלים, ולא אותו העור לך הוא (שם עכב.): עגל הרך. מפרס בשביל ההוטבה כל זמן שיעבר (שם הה.) להביא עור בית הבושה. בית הכרס של נקיבה (שם עכב.). לפני מפרס ואמר להביא עור בית הכרס. מפוס לאין להביא אלא זה לבדו, שהרי כל המנויין שם הרפאין לאיתא בעולה שניין מלן חוץ מזה. עור השליל אינו ראוי לאיתא בעולה דאין שליל אינו נכרים (שם נו.):

שיטה מקובצת

הא מני ר' אליעזר היא. ופיש ד"ה מאי איריא עור האליה דאפי' אליה עצמה נמי. ולא לאשמועינן דעור האליה כאליה דמי. מגיעה ואלו שעורותיהן כבשרן כדפרין בסמוך. ובגמרא לפרש דאיכא לאשמועינן דר"ח אגב אורמיה דאשמועינן דעור האליה כאליה דמי לע"ג דאשמועינן דעור האליה כבשר לא בעינן לאשמועינן דעור הרך דפליגי רבנן עליה משום שפיכה לרבנן אבל עור האליה לכ"ע הוי כבשר (תוספות): תניא כו' הכא ובו' ונראה דלא קתני שליל משום כו' דשליל בשליל לא נתפגל הזבח. ויפליל ולא הוי פגול לגמרי כשלמים שיירים, אבל בית הבושת דינו ממש כשלמים דאם נתפגל בית הבושת נתפגל הזבח (תוספות):

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com